

Groen is in Houten niet alleen om naar te kijken

‘Kinderen spelen hier buiten de hekjes’

‘Er zit veel creativiteit in ons team’, zegt wethouder Herman Geerdes over zijn groenbeheerteam. Tijdens onze rondgang door de Utrechtse gemeente Houten wijst hij steeds opnieuw op sporen van die creativiteit. Geen plan is zo heilig dat er niet spontaan van afgeweken kan worden, zo lijkt het. Het valt ook op dat het geregeld kinderen zijn die spontaan input leveren. ‘Kinderen moeten de ruimte krijgen in ons openbaar groen.’

En openbaar groen is er genoeg. Houten is ruim opgezet en oogt groen. ‘Alleen het centrum is nog vrij stenig’, zegt Geerdes. ‘Eigenlijk niet goed te begrijpen, want zo heel compact is het niet. Hoe dat zo is ontstaan, begrijp ik zelf niet goed. Het stamt uit de jaren tachtig. In die tijd was er toch al behoorlijk aandacht voor openbaar groen in de stad.’

Stenig stadshart

De fietstocht start bij het gemeentehuis, in het stenige stadshart. Toch zien we meteen als we buiten komen al dat er ook hier gewerkt wordt aan vergroening. Geerdes wijst op een plantsoen. ‘Daar maken we een proefvak met bodembedekkers. We willen het zo beplanten dat er geen onkruid groeit. Veel lage en breed

uitgroeïende planten dus: madelief, boterbloem en grootbladige weegbree.’ Ook elders in Houten worden groenprojecten aangelegd waarbij geprobeerd wordt het onderhoud tot een minimum te beperken.

Opmerkelijk zijn ook de halfopen parkeervakken. Grashalmen steken door de open stenen. Aan de

Herman Geerdes heeft dit voorjaar, na bijna tien jaar wethouderschap in Houten, het stokje overgedragen aan zijn opvolger Sander Bos (VVD). De nieuwe wethouder gaat zich onder meer intensief bezighouden met de afronding van de bouw en inrichting van Houten-Zuid. Ook heeft hij aangegeven dat hij handen en voeten wil geven aan regionale samenwerking tussen verschillende stakeholders in de openbare ruimte.

'De openbare ruimte moet uitdagen tot bewegen en spelen'

mate van begroeiing is goed te zien welke parkeervakken het meest intensief worden gebruikt. 'We doen niet anders meer in Houten. Halfopen stenen zijn immers goed voor de waterretentie. Dat is hoognodig met het oog op klimaatadaptatie. Je geeft het hemelwater niet meteen weg aan het riool, maar houdt het vast in de bodem. Het enige nadeel is dat je er niet echt onderhoud aan kunt plegen. Je kunt het niet echt maaien. Bewoners moeten dus gewoon wennen aan groene parkeerplaatsen. Ik vind het zelf wel mooi eigenlijk, moet ik zeggen.'

Oevers

Bij het Imkerspark aangekomen, stopt de rondgang even aan een waterkant. Het waterrijke Houten heeft inmiddels zeven kilometer aan natuurvriendelijke oevers. Tussen het water en de wal ligt een stuk drasgebied. 'Vroeger hadden we hier beschoeiing. Die was op en dus hebben we besloten om hier meer natuurvriendelijke oevers aan te leggen.' Niet in het water, maar in het drasgebied wordt de echte natuurwaarde gecreëerd. 'Er groeien water- en veel moerasplanten in en er kunnen amfibieën en kikkers in leven. Ook is het goed voor de visstand, omdat

7 min. leestijd

OP DE FIETS

vissen er hun eieren in leggen.' Ongepland is er op deze plek ook een mooie broedplaats ontstaan voor ijsvogels. 'We waren hier een aantal bomen aan het rooien, toen vanuit de groendienst spontaan het idee kwam om de bomen op drie meter af te zagen en ze dan met wortel en al om te trekken.' Het idee was om zo een broedplaats te maken voor de ijsvogels die er gespot zijn. Ijsvogels broeden graag in omgevallen bomen, bij voorkeur dicht aan een waterkant. 'En inderdaad, het is gelukt. Er zitten nu geregeld ijsvogels in de omgetrokken bomen', weet Geerdes.

Creatief

Het is één van de voorbeelden van creatief beheer, waar Geerdes zijn groenteam om roemt. 'Houten is precies van het juiste formaat om zo te werken. We zijn groot genoeg om ambitie en capaciteit te hebben. We hebben bijvoorbeeld ook de juiste mensen voor zoiets in huis. Maar we zijn ook klein genoeg om korte lijnen te houden. Een goed, spontaan idee is snel afgestemd en geïmplementeerd.'

Het beheer hoeft van de wethouder ook niet allemaal netjes binnen de gebaande paden: 'Als bewoners plots met andere plannen komen dan wij zelf in gedachten hadden, dan laten we dat vaak gewoon zo. Onze mensen waren hier bijvoorbeeld ooit aan het snoeien. Van het snoei-afval maakten ze mooie takkenrillen. Een paar dagen later hadden kinderen al dat materiaal gebruikt om er een grote hut van te bouwen. Geweldig! Niets aan doen. Spelen hoort in de buitenruimte. We willen niet dat kinderen hier alleen maar binnen de hekjes op speeltoestellen spelen. Daarbuiten moeten ze ook de vrijheid hebben. De openbare ruimte moet uitnodigen om te bewegen. Spel hoort daar ook bij.'

Leren

En leren ook, zo blijkt als de tocht stilstaakt bij het Imkerspark. Geerdes wil een bloemenweide laten zien die daar is aangelegd. Dat project is ook bij de leerkrachten van basisschool De Bijenkorf niet onopgemerkt gebleven. De leerkrachten hebben de gemeente tijdens de aanleg benaderd of ze niet zelf een stuk mochten inzaaien. De leerlingen zouden daar dan kunnen volgen hoe de planten groeien. 'Daar hebben we gehoor aan gegeven. We hebben een stuk grond afgegraven en ter beschikking gesteld aan de school.'

Houten wordt omzoomd door een rondweg.

Halfopen parkeervakken zijn in Houten inmiddels de norm.

Overal in Houten zijn bloemenweiden te vinden.

Natuurvriendelijke oevers zijn een bakermat voor nieuw leven.

Japane duizendknoop laat zich niet makkelijk bestrijden.

Delen van de binnenstad zijn vergroend.

Natuur bij het Rondeel draagt bij aan de uitstraling van het bedrijventerrein.

‘Houten is groot genoeg voor ambitie en klein genoeg voor spontane experimenten’

Net buiten de Rondweg stappen we op de Doornkade af bij een voorziening die water opvangt bij zware regenval, een soort waterbuffer. Het is een natuurlijke waterzuivering. Alle water dat er binnenkomt, is na 48 uur weer zo schoon dat het op het oppervlaktewater geloosd kan worden. Het wordt afgevoerd naar de vele watergangen die Houten rijk is.

Zeldzaam

De reden dat Geerdes hier stopt, is tweeledig. Enerzijds is hier een mooi stuk natuur aangelegd waar onder meer lisdodde groeit, gele lis, verschillende rietsoorten en het zeldzame blaasjeskruit, een inheemse vleesetende plant die zich tegoed doet aan onder meer watervlooien. Ook vogels gedijen er goed. We spotten er zwanen, eenden en meerkoeten in en om het water.

Maar al dat moois dreigt overgroeid te raken door Japanse duizendknoop. De gemeente vecht op deze locatie en nog 33 andere locaties tegen de invasieve exoot. ‘Hier en daar zetten we glyfosaat in om de plant terug te dringen. Maar hier zie je dat we kiezen voor het afdekken van de groeilocatie. Dat doen we nu al drie jaar, maar het blijft een moeizame strijd.’ Hier en daar zien we de duizendknoop door het zwarte plastic steken. ‘Elk spoortje licht dat door de afdeklaag heen dringt, geeft de onderliggende plantresten weer groeikracht. We zijn hier nog lang niet klaar met de strijd tegen de duizendknoop.’

Een fietsstraat verruimen wordt een grote operatie.

Uitstraling

De volgende halte is aan de noordelijke rondweg, bij bedrijventerrein het Rondeel. De gemeente heeft hier een vlindertuin aangelegd. Bloemenweiden en vlinder- en bijenvriendelijk groen is op veel plaatsen in Houten te vinden. Opmerkelijk aan deze tuin is echter dat de aangrenzende bedrijven eraan mee hebben betaald. 'Het geeft het terrein een goede uitstraling en het personeel vindt hier een plek om te ontspannen tijdens de pauzes. Bedrijven zien daar de meerwaarde van.'

Eigenlijk wilde de wethouder hier ook wijzen op het sinusmaai-beheer, maar de aannemer heeft naar zijn zin iets teveel weggehaald. 'Het valt nog niet altijd mee om aannemers helemaal te doordringen van wat je wilt. Als die jongens op de maaier eenmaal bezig zijn, denken ze goed werk te leveren door grondig te zijn. De opdracht dringt dan niet helemaal door tot de uitvoerders. Dat is wat je hier nu ziet. Daar ligt dus nog een taak voor ons weggelegd, om daar goed over te communiceren.'

Verschralen

De 20 kilometer rondweg om Houten wordt steeds meer ingericht op biodiversiteit. Er zijn de afgelopen jaren 16 hectare bloemenweiden aan toegevoegd. 'Hier en daar zijn we nu ook begonnen met het verschralen van de bodem. Behalve bij het sinusmaai-beheer halen we dan ook het maaisel weg. Dat is duur en we doen dat daarom alleen op plekken waar we er vanuit ecologisch oogpunt veel rendement mee halen.'

Terug binnen de ring komen we langs een fietsstraat met mooie bomen aan weerszijden. In 2018 is Houten door de Fietsersbond verkozen tot fietsstad van Nederland. Maar het fietsverkeer intensiveert dermate dat op sommige plaatsen maatregelen genomen moeten worden. 'Het verkeer wordt drukker, vooral

tijdens de spits rondom scholen. Bovendien komen er ook steeds meer snelle, elektrische fietsen bij. Dat vraagt ook om aanpassingen. Op deze plek kun je zien wat voor problemen dat oplevert. Aan weerszijden bomen, daar plak je dus niet even 50 centimeter fietspad aan vast. Dat wordt een heel kostbare infrastructurele uitdaging.'

Spelen

We komen langs een speelplaats met speeltoestellen. Het valt op dat er geen hekken zijn om het terrein. 'Wat je hier ziet, is het resultaat van een andere kijk op spelen. Natuur speelt daar nadrukkelijk een rol in. Alles is hier zo ingericht dat kinderen natuurelementen kunnen gebruiken in hun spel. De wilgen leveren materiaal om hutten mee te bouwen. Er zijn ook klim- en plukbomen: notenbomen en fruitbomen.'

De tocht voert verder naar Castellum. Dat is het meest compacte deel van Houten-Zuid. Maar ook hier is al flink gewerkt aan vergroening. 'Bewoners hebben daarom gevraagd. We zijn toen begonnen met de aanleg van geveltuintjes. Bewoners moeten die zelf aanleggen en onderhouden. Wij maken de verharding open en zorgen voor de grond. De rest is aan de bewoners zelf.'

Verharding

Even verderop, bij het Castellumpad, is een plein vergroend. 'Dit was ooit een zee van stenen. We hebben daar flink de schop in gezet.' Behalve de ruimte die gemaakt is voor groen, zijn er ook veel halfopen stenen gebruikt in verharding die begaanbaar moet blijven.

Het groen dat hier is aangelegd, moet onderhoudsarm blijven, zo is de bedoeling. 'We hebben vaste planten gebruikt: onder meer asters, rebecca's en geraniums, en ook heesters. Het is belangrijk om heel schone grond te gebruiken. Er mag geen enkel spoor van onkruid in zitten.

Dat is kostbaar en bij de aanleg van een project als dit gaat de kost dus voor de baat uit.'

Ook in dit groenproject is het de bedoeling dat de planten snel de bodem bedekken, zodat onkruid geen kans krijgt. 'We zetten negen planten per vierkante meter. In het eerste jaar moet je onkruid plukken. Dat kan niet anders. Daarom is het zo belangrijk om schone grond te kopen. Maar als het eenmaal dicht zit, hoeft je alleen nog maar te klepelen. Dat doen we net boven de grond. Dan ziet het er even rommelig uit, maar daar leven we dan maar mee.'

Aandachtswijken

De redactie van Stad + Groen heeft Geerdes gevraagd om zelf de volgende wethouder aan te wijzen die we in het kader van de serie 'Fietsen met de wethouder' gaan interviewen. Zijn keuze is gevallen op wethouder Kees Diepeveen van Utrecht. 'Ik zou graag van de Utrechtse wethouder willen weten welke rol groenvoorzieningen spelen bij de aanpak van probleemwijken.' Stad + Groen wil voor het volgende nummer dus graag op pad met wethouder Diepeveen in de Utrechtse wijk Overvecht. Het stadsdeel is een van de 40 wijken die in 2007 door de toenmalige minister Vogelaar van Wonen, Wijken en Integratie is aangewezen als 'aandachtswijk'. Er is sindsdien veel geïnvesteerd in de aanpak van sociale, fysieke en economische problemen in Overvecht.

Be social

Scan of ga naar:

www.stad-en-groen.nl/article/33667/groen-is-in-houten-niet-alleen-om-naar-te-kijken